

EL LLENGUATGE

Pujar i baixar

El nostre comentari d'ahir sobre el recte ús dels verbs *pujar* i *baixar* i d'alguns altres del mateix camp de significació, resultaria incomplet si no hi afegíem una referència al fet que alguns d'aquests verbs poden usar-se també com a verbs transitius en alguns casos relacionats amb aquells de què ens ocupàvem.

No ens referim, per tant, a l'ús transitiu de *pujar* i *baixar* en frases tan normals com *Han de pujar un piano al cinquè pis* o *No et descuidis de baixar les escombraries*, que no demanen cap comentari. Amb un significat molt afí al que tenen com a verbs intransitius, *pujar* i *baixar*, segons el Diccionari Fabra, usats transitivament signifiquen també, respectivament, «recórrer pujant» i «recórrer baixant». Els exemples que il·lustren aquestes definicions són els següents: *Ha pujat l'escala en un salt*, *Baixar l'escala, els esglaons de quatre en quatre*, *Hem baixat la drecera en cinc minuts*.

El darrer dels exemples transcrits, *baixar la drecera*, és el més útil per al nostre propòsit. És ben evident que podem dir, anàlogament, *pujar la drecera*. I, per consegüent, si bé no podem dir, en llenguatge correcte, «*pujar el cim*» (o «*pujar-lo*», referint-nos a un cim), sí que podem dir, tal com és ben normal de fer, *pujar una costa*, *pujar un pendent*, *un vessant*, *un serrat* i, fins i tot, *pujar una vall*, així com, naturalment, indicant el recorregut o moviment de sentit contrari, *baixar una costa*, *un pendent*, *una vall*, etc. No és igual, doncs, *baixar a la vall*, cosa que fem des de dalt d'un cim o d'una carena, que *baixar la vall*. Quan diem *Vam baixar tota la vall de les Salenques* volem dir que la vam recórrer de dalt a baix, des de la capçalera fins a l'indret on conflueix amb una altra vall (exactament, la de la Noguera Ribagorçana). El Diccionari Fabra també reconeix un valor anàleg al verb *davallar*, al qual atribueix, exactament, el significat «recórrer de dalt a baix», però no l'admet, en canvi, ni per a *ascendir* ni per a *descendir*.

Cal fer esment, finalment, del verb *ensfilar-se*, amb un significat afí, com se sap, al de *pujar* i *ascendir*. Hi ha l'ús transitiu de *ensfilar* (sense reforç pronominal), en frases com *ensfilar un camí*, *ensfilar un carrer*, sense la idea, però, d'ascensió o elevació. Com a verb pronominal, això és, *ensfilar-se* no admet sinó complements circumstancials: *ensfilar-se en una roca*, *ensfilar-se per un pendent*.